

je vpila in pospravljala ogenj po ognjišču. Stric je vlekel pipo in kašljal prisiljeno. Malka pa se je zopet zatopila v svoje misli in čisto pozabila, da ni večerjala . . . Novi upi in nove nade so ji vstajale v duši, in ko je utihnila gospodinja, sta odšla s stricem spat. V svojih mislih na cvetice je Malka zaspala in še dolgo v noč sanjala, kako hodi s cveticami med ljudmi, oni pa kupujejo, smejejo se ji in jo imajo radi; vsi so ji prijazni in povsod je že znana . . . Bogate gospe jo poznajo in jo vabijo, naj še prinese cvetic, in se ji smejejo . . . Vsak ji rad dá krajcar, dva; marsikdo ji pusti cel groš; po gosposkih hišah jo povabijo celo v kuhinje, kjer so same dobre reči . . . In dajo ji vsega, kar je o poldne: torte, pečenke, potic, lepega belega kruha . . . Ona pa hodi med njimi vesela v svoji boljši obleki, ki je bila narejena iz materine obleke, ker ji jo je bila gospodinja pustila obleči, češ: saj ti bo itak kmalu premajhna. Tako sanja Malka. Košarico, kjer so bile prej cvetlice, pa napolni z dobrimi stvarmi, da ponese domu gospodinja in stricu . . . To bosta vesela. (Konec prih.)

Nekaj dobrih svetov za uspešno učenje.

Potekel je prijetni čas oddiha, minile so velike počitke. Zopet nastopi resna doba napornega dela, zopet se polnijo šolski prostori. Koristnejše slike vam zdaj ne more „Vrtec“ staviti pred oči, kakor če vam prijavi sliko pridnega dijaka in še dostavi nekoliko dobrih svetov, kako naj bi vsak učenec izpolnjeval svoje stanovske dolžnosti.

1. Uči se rad in z veseljem! Sicer se splošno povdarja, da je prvi pogoj pri učenju bistra glavica; a izkušnja nam izpričuje, da je za uspešno učenje enako ali pa še bolj treba dobrega srca, odločne volje. Mnogo ljudi, ki so imeli „bistro glavico“, je ostalo v nevednosti, ker se niso hoteli učiti; drugi pa so se povzpeli do velike učenosti, dasi niso bili posebno nadarjeni, ker so se učili z veliko vnemo in pridnostjo.

Hvala Bogu, da nam je ukaželjnost že kolikortoliko prirojena. Človeka veseli, če izvé kaj novega, in čimbolj se množi zaklad njegove učenosti, tembolj raste njegova ukaželjnost. A lenoba je le pregostokrat kriva, da se zanemarja in čimdalje bolj izgublja ta lepa prednost, — ukaželjnost, in se vsled tega opušča učenje. Zato se dobri učitelji zelo prizadevajo, da bi pri učencih vzbudili zanimanje in veselje za učenje. A tudi učenci sami naj v sebi vzbujajo in netijo ukaželjnost. V to svrho naj večkrat pomislijo, da je to njih stanovska dolžnost in da je greh, ako zanemarjajo učenje naj;

gostokrat preišljajo, koliko korist donaša obširna učenost, koliko škodo pa provzroča zlasti v sedanjih časih nevednost; nikar naj ne pozabijo, koliko veselje napravljajo ljubim staršem in predstojnikom z vrlim napredovanjem v šoli; osobito pa naj čestokrat Bogu in nebeški Kraljici darujejo oni trud, ki jim ga prizadeva učenje. Sploh pa tudi tukaj velja francoski pregovor: *L'appetit vient en mangeant* (slast prihaja takrat, ko že jemo.) Tudi učenje nas bo tembolj veselilo, čimveč se učimo in naučimo.

2. Uči se pametno! Učenje je lahko dvojno: dobessedno ali pa le prosto — po vsebini. Največkrat se nam je učiti prosto, to je tako, da se ne vežemo strogo na učiteljeve besede ali na besede učne knjige, marveč da s svojimi (različnimi) besedami znamo povedati, kar smo se naučili. Napačno pa bi bilo, ko bi popolnoma zanemarjali dobessedno ali doslovno učenje (memoriranje), ker je v življenju večkrat potrebno, da si kaj zapomnimo „od besede do besede“, in ker nam spomin boljša in utrjuje tako učenje.

Oboje učenje mora biti pametno, t. j. najprej moramo prav razumeti to, kar si hočemo obdržati v glavi. V to svrho je treba, da učenec zelo pazno posluša učiteljevo razlago in si natanko ogleda, kar se mu pokaže ali pa nariše na tablo. Tudi sam naj pridno opazuje razne predmete v naravi, ali v zbirkah in muzejih, ali na dobrih slikah. Glej, kako naš pridni dijak zamišljeno pregleduje knjigo s slikami. Kdor gleda pri učenju le na besede, ne pa na reč samo, se bode težko naučil, a tudi hitro pozabil. Zlasti pri memoriranju je treba paziti na to. Res, da si je tu treba zapomniti vrsto besedi; a to se bo tem lažje zgodilo in bo tudi gotovejše in dlje ostalo v spominu, ako obenem tudi razum veže besede z rečmi ali dogodki. Nihče naj torej pri učenju ne posnema „ministrantov“, ki se morajo naučiti stavkov, katerih ne razumejo, zato, ker ne morejo drugače.

3. Uči se temeljito! Nikjer se tako rada ne kaznuje površnost, kakor pri učenju. Tu nastane namreč dvojna ali cela trojna škoda. Ako se naučiš kaj le površno, takorekoč mimogrede, boš v kratkem pozabil. Posamni učni predmeti se navadno tako poučujejo, da se polagoma postopa od znanega do neznanega in da so poznejši oddelki odvisni od poprejšnjih; torej ne more razumeti zadnjih, kdor se ni naučil pričetnih. Posamezne vede so kakor lepo zgrajeno poslopje. Ako so pri posloplju slabo vloženi spodnji in temeljni kameni, se nikdar ne more zgraditi visoko in trdno poslopje. Enako je tudi pri učenju. Kdor se ni temeljito naučil začetnih reči, ne bo mogel zmagovati višjih nauk. S takim polovičarskim učenjem se pa tudi oškodujejo dušne moči: spomin se ne utrjuje, razum se ne bistri, fantazija se ne poživlja. Proč torej z vsem polovičarstvom!

4. Uči se redno! Menda ni nikjer tako zelo potreben pravi red kakor pri učenju, in sicer v mnogih ozirih. Poglavitni del dneva je že itak urejen po šolskih odredbah; a tudi drugi čas si moraš vestno izkoristiti; na vsak način se moraš privaditi zgodnjega vstajanja, ker zjutranji čas najbolj ugaja učenju, — „rana ura, zlata ura“. Razvrsti si predmete tako, da se naučiš najprej onih, katere ti naklada šolska dolžnost, ne odlagaj jih tudi takrat, ko bi ti bili nepovoljni. Za prostovoljne predmete pa porabljal le preostali — prosti čas, a tudi izmed prostovoljnih predmetov odbiraj najprej take, ki donašajo več koristi. Posebej si pa zapomni to-le pravilo: Ne uči se predolgo istega predmeta, zlasti če zahteva večjega napora, marveč modro menjavaj težje predmete z lažjimi; nekaj časa se bavi z rečmi, pri katerih se trudi zlasti spomin, nekaj časa s takimi, pri katerih deluje posebno razum, potlej spet z onimi, pri katerih ima važno vlogo fantazija itd. Saj tudi kmet ne seje vedno enakega zrnja na isto njivo, marveč menjava setev; in tudi v telesni hrani, pravijo, je dobro menjavati.

5. Ponavljaljaj, ponavljaljaj! Pozabljivost je učenju največja sovražnica. Ne premaga je pa nobeno drugo orožje nego pridno ponavljanje. Že takrat, ko se prvičrat učiš kako reč, si jo izkušaj globoko utisniti z opetovanim ponavljanjem. Pozneje, ko si se že naučil kaj več, ponavljaljaj skupno, primerjaljaj posamezne oddelke med seboj, imej jasen pregled celote; pa

tudi posameznosti čestokrat ponavljaj. „Repetitio est mater studiorum“ — Ponavljanje je mati učenja.

6. Moli in delaj! Ta pregovor bi želel videti zapisan vsepovsod, kjer si naša ljuba mladina glavo beli z učenjem: v šoli, v domači učni sobici, na knjigah, na zvezkih itd. Kakor namreč nobeno delo nima pravega uspeha brez blagoslova iz nebes, ga tudi učenje ne more imeti brez božje pomoči. Vsak dan torej željno prosi nebeškega blagoslova svojemu učenju. Pogosto pa tudi daruj z dobrim namenom svoj trud Bogu in presv. devici Mariji, da tvojih vrlih uspehov ne bodo zapisovali samo učitelji in profesorji v svoje kataloge, marveč da bo mogel tudi tvoj angel varih zapisovati tvoje vsakdanje zasluge v knjigo življenja!

„Internus“.

Iz raznih stanóv.

(Speval Taras Vaziljev.)

Prestar.

Kaj li veste, kdo sem jaz?
Pekovski je moj obraz,
Velik koš na ramí nosim,
Pa ne mislite, da prosim.

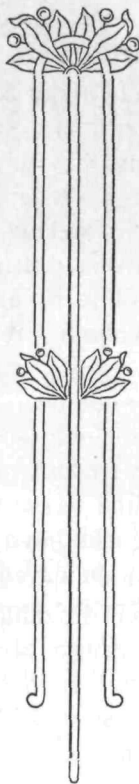
V košu préstice imam,
Rad, prav rad vam jih prodam;
Bolj so dobre, ko potica —
To resnica je, resnica.

Da sem préstar, je takó:
Zdaj na svetu je hudó,
Človek s trudom preživí se,
Pa še zraven ves potí se.

Jaz pa rekel sem — ne boš!
Vrgel sem na ramo koš,
Peka mestnega poprosil,
Če bi lahko préste nosil.

Dokler zima bo pri nas,
Pridem že še kdaj med vas;
A po leti? — No mogoče —
Če mi le ne bo prevroče?

IV.

Kuhar.

Veste, kuhar ni vsak muhar,
Ki zna kuhati krompir,
Repo pēči, sok solíti
Zna na paši vsak pastir.

Jaz na primer sem pa v mesti
Pri vojakih kuhar bil,
Pa sem potlej še posebej
Po hotelih se učil.

Vsi gospôdi, najfinejši,
Vrlo zdaj postreči znam,
Eh, zato pa tudi službo
Mastno, kot nihče, imam.

Moj trebušček je kot sodček,
Moj obraz zornordeč,
Samo nos — prebita kavka!
Rdeč še malo je preveč.

Kaj se hoče? Nos ob ognji
Marsikómu pordeči,
Ob pijači pa še rajši
V modrem svitu zažari.